



Justiitsministeerium  
info@just.ee

Teie 22.07.2024 nr 8-1/5637-1;  
JUM/24-0784/-1K  
Meie 17.09.2024 nr 1.1-11/3393-2

### **Kohtute seaduse muutmise seaduse eelnou kooskõlastamine**

Austatud proua justiitsminister

Kooskõlastame kohtute seaduse muutmise seaduse eelnõu järgmise märkusega.

Riigikohus on leidnud, et kohtunik on põhiseaduse kohaselt ametnik, kelle erilisele positsioonile muude ametnike hulgas vastavad nii erilised põhiseaduslikud tagatised kui ka ametikitsendused (Riigikohtu üldkogu 4. veebruari 2014. a otsus asjas nr 3-4-1-29-13, p 44.4). Samuti on Riigikohus asunud seisukohale, et üheks kohtuniku põhiseaduslikuks tagatiseks on piisav palk, mis peab nii tagama tema sõltumatuse, erapooletuse ja asjatundlikkuse kui ka kompenseerima kohtuniku staatusest tulenevad kitsendused, nt piiratud võimaluse teha kohtunikutöö kõrval muud tööd (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsuse nr 5-17-43 p 41, *mutatis mutandis* Riigikohtu üldkogu 20. juuni 2014. a otsus asjas nr 3-4-1-1-14, p 97, kus on sarnane seisukoht kohtunikupensiooni kohta).

Eelnevast nähtub, et Riigikohus on korduvalt asunud seisukohale, et kohtunike palgaregulatsioon on ette nähtud eelkõige kompenseerimaks kohtunike ametikitsendusi. Nõustume, et küsimused, kuidas ajakohastada kohtusüsteemi kui organisatsiooni ning kuidas muuta kohus atraktiivseks tööandjaks vajavad lahendusi, kuid eelnõus on jäetud hindamata muud ametikitsenduste leevendamise kaasnevad mõjud, muu hulgas muudatuse seos kohtunike palgaregulatsiooniga. Eelnõukohane muudatus võib leevendada mõningaid tõstatatud küsimusi, kuid leiame, et kohtuniku ametiga seotud probleemistik vajab terviklikku lahendust.

Leiame jätkuvalt, et lisaks sisulisele sõltumatusele on kohtusüsteemi usaldusväärsuse tagamisel äärmisel oluline ka kohtunike näiline sõltumatus. Tavakodanike jaoks murendab kogu kohtusüsteemi usaldusväärsust juba mõne üksiku kohtuniku huvide konflikt ning seega tuleks ettevaatlikult suhtuda muudatustesse, mis isegi tõstavad ainult riski selliste juhtumite tekkeks (vastavat võimalust on ka isegi seletuskirjas mööndud).

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Jürgen Ligi  
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493  
Virge.Aasa@fin.ee

Elis-Ketter Mürsepp 5304 5154  
Elis-Ketter.muursepp@fin.ee